

ALTIJD ZOMER, ALTIJD ZON, ALTIJD

EHPAD DE MORANGIS

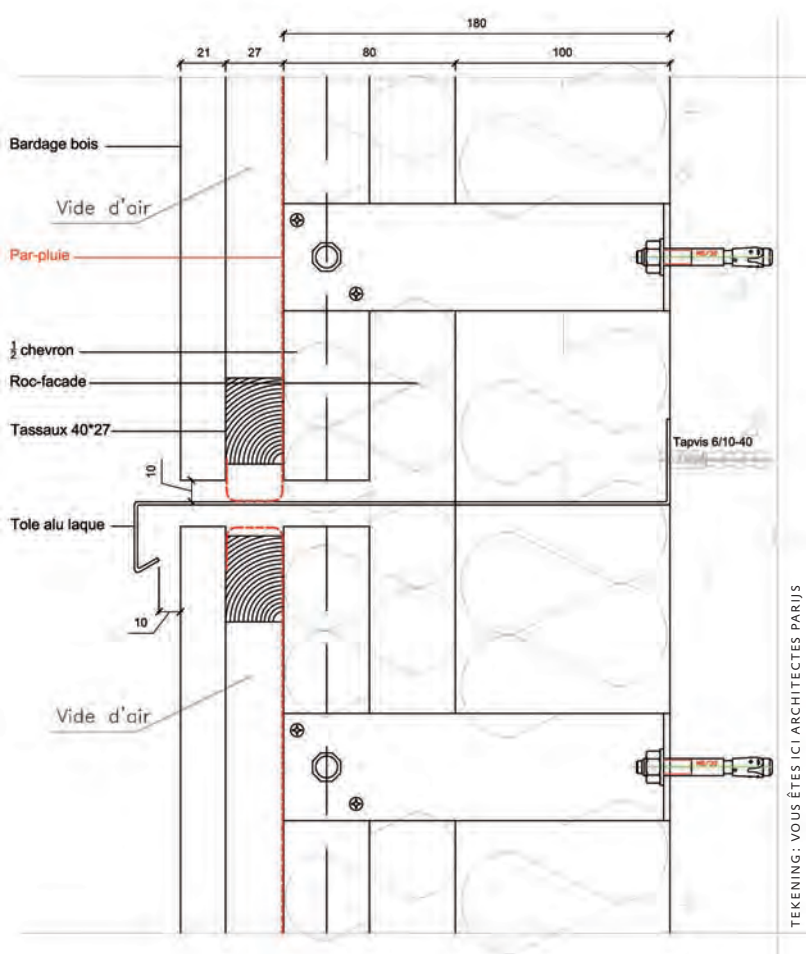
Er zijn allerlei manieren om hulpbehoevende senioren tot genoegen te zijn. Daarbij denken we vanzelfsprekend aan hoe we zelf onze ongemakken ten laatste dag ontzorgd willen zien. In het verzorgings-tehuis EHPAD de Morangis is de ouderdom vooral zonnodig opgevat: de deuren, ramen en kozijnen knallen geel uit gevels van lichtvoetig blank lariks.

FOTO'S: TH45 PARIJS

Entreebalie, eiken omrand. In het interieur is het houtgebruik (grenen, eiken) beperkt: vloeren, deuren, enkele designelementen.

Achter de grotere nissen gaan algemene ruimtes schuil waar de bewoners samenkomen.

TEKENING: VOUS ÊTES ICI ARCHITECTES PARIJS

Doorsnededetail gevel.

Over vergrijzend Frankrijk beginnen zich steeds meer EHPAD's (*Etablissement d'Hébergement pour Personnes Agées Dépendantes*) voor kwetsbare ouderen te verspreiden. Voor gemiddeld € 60,- per dag kun je er alle sociale hulp en medische bijstand krijgen die je behoeft. Behalve op de gewone medische zorg kun je aanspraak maken op psychische ondersteuning, ergo-, psychomotorische en kunsttherapie, heilgymnastiek, psychometrie en groepsdynamica. In de vestiging te Morangis is dat niet anders. Financiële bijdragen aan de realisering van dit zorgonderkomen kwamen van Conseil Général de l'Essonne (het departement waarin de gemeente ligt), l'Agence Régionale de Santé en de gemeente Morangis zelf. De kleine plaats van 10.600 inwoners ten zuiden van Parijs is er als een mini-Amstelveentje tegenaan gegroeid. De luchthaven Orly steekt voor een deel in dit hoofdstedelijke buitengewest.

Therapeutische groeisel Het 12 m hoge gebouw van vier verdiepingen, opgetrokken in stevig gewapend beton, volgt een speelse Y-vorm. De hoofdentree zit in de oksel van de bovenste twee poten. De noordgevel is de kant waar de dienstverleners, de leveranciers en de werknemers zich concentreren, met alle hun eigen ingangen. Het ontwerp voldoet aan enkele criteria: compact, rationeel en open naar buiten. De zuidgevel, die zich royaal uitstrekt langs het park met tuinen, is het domein van de ouderen die daar allerlei sociale activiteiten kunnen ondernemen. Ook het restaurant en de salon zijn welbewust aan deze zijde gesitueerd. De bejaarde dames en heren profiteren derhalve volop van het droomuitzicht dat, gemakkelijk toegankelijk, in een paar stappen levende realiteit wordt. De tuinen zijn gevarieerd: met therapeutische groeisel, met bloemperken en slingerpaden en met een welriekende rozenzee. De algehele opzet van het ontwerp is er op deze wijze één van mooi menselijke duurzaamheid.

Tweede leven Andere belangrijke (technische) duurzaamheidsmaatregelen, zo vertelt architect Paul Pflughaupt van het Parijse bureau Vous Êtes Ici Architectes, zijn 'dat het gebouw, van de grond tot het dak, compleet is ingepakt met 20 cm dik Rockwool-isolatie. Ook de kozijnen zijn krachtig geïsoleerd met purschuim.' Daarnaast wordt het regenwater opgevangen om parken en tuinen te besproeien, terwijl de daken zijn voorzien van zonnepanelen en alle badkamers en toiletten van waterbesparende kranen. 'Ook hebben we rekening gehouden met de evolutie van het gebouw. Ondanks de constructie van gewapend

beton zit er voldoende "rek" in om wezenlijke aanpassingen te kunnen verrichten aan nieuwe verpleegkundige ontwikkelingen. Zelfs een tweede leven behoort zonder problemen tot de mogelijkheden.'

Ingekaderde vensters Voor het architectenbureau was verder een van de voornaamste esthetische uitgangspunten om vanuit alle openbare ruimtes en privévertrekken van de ouderen strak ingekaderde vensters op de omgeving te creëren. Dat gebeurt op alle vier verdiepingen. De bovenste drie zijn per lift toegankelijk vanuit de centrale knoop, het punt waar de poten van de Y samenkomen. In de poten zelf zitten natuurlijk ook trappenhuizen. Op de begane grond bevinden zich de algemene, medische en stafvoorzieningen. De broze oudjes vinden, zoals gezegd, hun plaats aan de zuidelijke boemeranggevel. Op de drie etages daarboven leven ze in 91 woonruimtes; het zijn eerder hotel- dan ziekenhuiskamers. De ramen zijn er doorgezet tot de vloer, opdat ook bedlegerige patiënten

HET ONTWERP: COMPACT, RATIONEEL, OPEN NAAR BUITEN

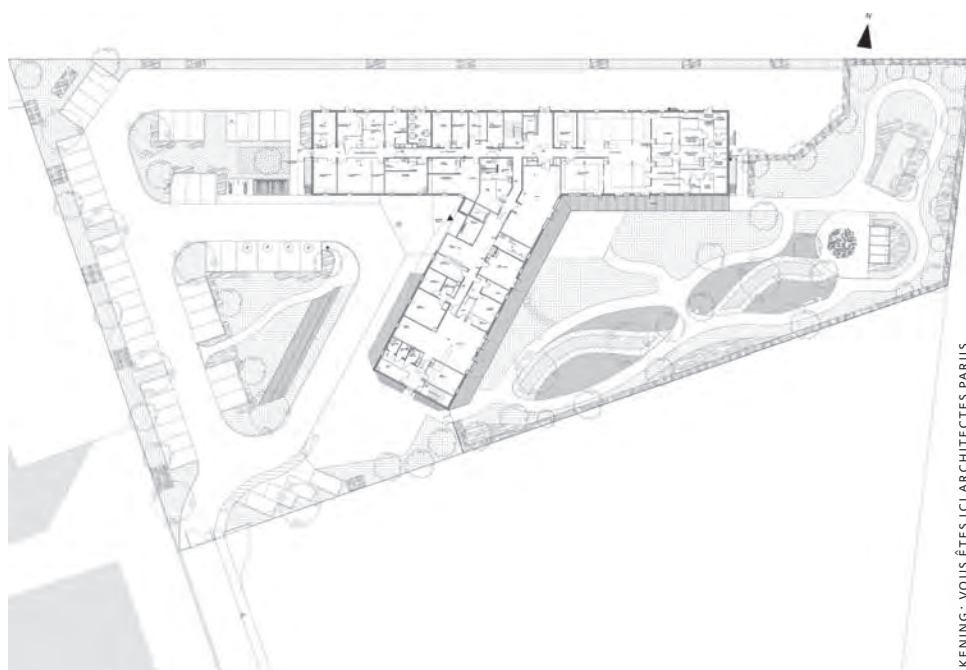
hun ogen kunnen blijven vullen met buitenbeelden. De vierde verdieping is ingericht voor mensen met Alzheimer, Parkinson of vergelijkbare neurologische aandoeningen. Er zijn daar grote ruimtes voor gespecialiseerde activiteiten, rust en welbevinden, wat voor dit soort senioren erg belangrijk is.

Droefgeestige herinnering De bovenverdiepingen bestaan steeds uit eenheden van dertien vertrekken, elk met hun eigen eet- en activiteitenruimte en een loggia. Grote ramen zorgen voor het uitzicht op het parkachtige terrein en daarachter op akkerland, wat de droefgeestige herinnering oproept aan het ritme van de natuur uit de jeugd, dat in de volwassen levensdrukte verloren is gegaan. Ook de gangen, gewoonlijk blinde looppaden waar het besef aan buiten doof wordt gemaakt, worden tijdig onderbroken door zich verwijdende ruimtes, rijk aan rianten ramen. Zo hoeft bovendien niet te veel op kunstlicht te worden vertrouwd. Natuurlijkheid, ook van onvervalst daglicht, moest alle kans krijgen, opdat (zeker hulpbehoevende) mensen zin in het leven blijven houden.

Blij gemak Aldus kunnen de oudere jongeren zich op hun blij gemak rondbewegen, van lichtbron naar

Sublieme combinatie van meloengele kozijnen en oranjeachtig Siberisch lariks.

TEKENING: VOUS ÊTES ICI ARCHITECTES PARIJS

Plattegrond begane grond.

Dakterras op de derde verdieping bij avond.

lichtplas, van vensterdia naar raampanorama, kuierend en koutend met hun leeftijdscollaga's die ieder komen aangestroomd van eigen aangename wegen. De derde verdieping heeft zelfs twee grote dakterrassen die in één beweging naar binnen vloeien. Ze zijn belegd met hout-composietdelen en aangekleed met buitenmeubilair en groenende planten. De terrassen zijn tevens buitenom te bereiken via grijsstalen brandtrappen aan de kopse zij-kanten. Deze zijn nogal plompverloren en derhalve beeldverstorend tegen de gevels gezet. Functioneel hoeft niet lelijk te zijn, zou je denken.

Vrije schikkingen In de vierhoge driepoot zijn vele ruimtes ondergebracht: de overzichtelijke eenheid die past bij zorginstellingen, heeft niet geleid tot doodse ziekenhuisuniformiteit. Belangrijk aandeel hierin levert de Y-vorm, waardoor alle vertrekken een ander beeld van de werkelijkheid tonen. Ook is niet gestreefd naar een consequente kantooropstelling van gangen ijsig strak en ruimtes rigide gerijd - links rechts overal. Aan de buitenkant verraadde zich dat al, doordat de ramen in vrije schikkingen in de gevels zitten. Om de prachtig vlakke wanden reliëf te geven, zijn de kunststof raam- en deurkozijnen er met diepe negges ingestanst, waardoor er een soort beeldhouwde poëzie ontstaat. Dit wordt extra benadrukt door hun fel meloengele kleur (RAL 1028), en nóg meer beklemtoond wanneer de neergelaten zonwering de raamvlakken gelijkkleurt. Al deze inkepingen zijn over het algemeen verticaal georiënteerd om het gebouw optisch meer hoogte te geven. Relativerende horizontale gele lijnen geven de verdiepingen en de dakrand aan.

Pure vreugde Achter enkele grotere nissen gaan algemene ruimtes schuil waar de bewoners samenkomen. Daar mag de zon ook dieper binnendringen, opdat ook zij die slecht ter been zijn, zich kunnen koesteren in de warmte van het hemelkoper. De insnijdingen zijn ook iets

anders van kleur, warm oranjegeel, als ironische suggestie dat de zon behalve licht en warmte ook kleur afgeeft. Wat de algehele uitstraling subliem maakt, is de combinatie van gele kozijnen en onbehandelde gevelbekleding van oranjeachtig Siberisch lariks. Zeker als de zon topprestaties levert, staat het lichtende gebouw te zinderen van pure vreugde. De genagelde messing-en-groefdelen (130 x 22 mm) zitten eveneens verticaal op de gevel. Bij deze breedte volstaat één nagel, boven 130 mm zijn twee nagels vereist. Pflughaupt: 'Het hout mag gewoon vergrijzen, tenzij de eigenaar beslist tot een afwerking die de kleur behoudt. Een brandvertrager was niet nodig, omdat massief lariks van zichzelf al uitstekende brandvertrager-eigenschappen heeft.' Dat was ook de eerste reden om voor lariks te kiezen; het is geleverd met brandtestcertificaten en PEFC-certificaat.

Dynamische harmonie De openbare ruimtes op de begane grond zijn voorzien van lariks bedekte luifels om zonnestrallen en regendruppels enigszins op afstand te

HET LICHTENDE GEBOUW STAAT TE ZINDEREN VAN PURE VREUGDE

houden. Bij de hoofdentree is het overstek een smalle, scherpe, licht kinetische bliksemschicht. In het interieur zelf blijft het houtgebruik beperkt tot de balie, de vloeren, de deuren en enkele speciale designelementen. Voor deze toepassingen zijn vooral grenen en eiken gekozen, beide PEFC-gecertificeerd. Zowel binnen als buiten hebben de architecten in vorm en kleur een rustig dynamische harmonie nagestreefd, zodat de bewoners zich in het complex hartelijk welkom geheten voelen. Ja, ze voelen er zich haast als thuis. •

HANS DE GROOT

Locatie: 174, Voie du Cheminet, Morangis **Ontwikkelaars:** Axentia Parijs (axentia.fr), Immodieze Courbevoie (dumez-idf.fr) **Ontwerp:** Vous Êtes Ici Architectes Parijs (vei.fr); Alexandre Becker, Julien Paulré, Paul Pflughaupt **Aannemer, constructeur:** Dumez IDF Courbevoie (dumez-idf.fr) **Leverancier lariks:** SIVALBP Thônes (sivalbp.fr) **Bouwoppervlak:** 5.315 m²; totaal 9950 m², incl. 46 parkeerplaatsen **Bouwperiode:** November 2011 - maart 2013 **Bouwkosten:** €9,4 miljoen